

سخن رئیس همایش

«همایش آموزش مطالعات اجتماعی، ضرورت‌ها و اهداف»

انسان به‌عنوان موجودی اجتماعی از شروع زندگی، فرآیند تکامل اجتماعی خود را آغاز می‌کند و پرورش بعد اجتماعی وی، از ضروریات زیست انسانی و از اولویت‌های مهم نظام‌های تعلیم و تربیت محسوب می‌شود. تربیت اجتماعی به معنای پرورش دانش‌ها، نگرش‌ها و مهارت‌های موردنیاز برای زندگی اجتماعی است و نسبت به سایر اهداف آموزش عمومی دارای نوعی اولویت است. تربیت اجتماعی یکی از مهم‌ترین کارکردهای نظام آموزشی به‌طور عام و برنامه درسی به‌طور خاص، ناظر بر ایجاد و رشد مجموعه‌ای از شناخت‌ها، عواطف و مهارت‌های اجتماعی در دانش‌آموزان است. تربیت اجتماعی، دانش‌آموزان و شهروندان را برای مشارکت فعالانه در فرآیند سازگاری، اصلاح، بازسازی و بهبود آگاهانه جامعه خویش آماده می‌سازد.

نظام آموزش و پرورش به‌عنوان یک نظام گسترده و وسیع اجتماعی از ابزارها و نهادهای گوناگونی برای تربیت اجتماعی نسل جدید بهره می‌گیرد که مدرسه، آموزش و برنامه درسی از مهم‌ترین آن‌ها است. به همین دلیل توجه به جایگاه نهاد آموزش و پرورش و به‌ویژه توجه به کیفیت آموزش درس مطالعات اجتماعی می‌تواند زمینه ایجاد جامعه‌ای توسعه‌یافته و متعادل، با شهروندانی مطلوب و مسئولیت‌پذیر را فراهم سازد و در صورت غفلت در توجه به این حوزه مهم، تعلیم و تربیت کشور بخش عمده‌ای از توان خود را در پرورش شهروندانی توسعه‌گرا، مشارکت‌جو، مسئولیت‌پذیر و منطقی که لازمه زیستن در جهان پرآشوب جدید است، را از دست خواهد داد. چنانچه آموزش درس مطالعات اجتماعی با روش‌های مؤثر، جذاب و متناسب با ظرفیت‌های دانش‌آموزان ارائه شود، نه تنها می‌تواند به مؤثرترین حوزه‌های یادگیری و درس مورد علاقه دانش‌آموزان تبدیل شود، بلکه اثری ماندگار در روش و منش آن‌ها در زندگی فردی و اجتماعی دوران بزرگسالی خواهد داشت. همین دغدغه‌ها باعث شد موضوع آموزش مطالعات اجتماعی در نظام آموزش و پرورش کشور در قالب یک همایش علمی مورد بررسی قرار گیرد. از این رو

برگزاری همایش «آموزش مطالعات اجتماعی» به همت معاونت پژوهشی دانشگاه فرهنگیان در دستور کار قرار گرفت و مسئولیت برگزاری و اجرای آن به استان یزد سپرده شد. همکاران ما در استان با همراهی جمعی از اعضای هیئت علمی دانشگاه یزد و دانشگاه فرهنگیان سراسر کشور، فرآیند برنامه‌ریزی و اجرای همایش را در نیمه دوم سال ۱۳۹۹ آغاز نمودند. در ادامه، پوستر، فراخوان و اطلاعیه‌های همایش به مراکز مختلف علمی و آموزشی سراسر کشور و علاقه‌مندان این حوزه ارسال شد. بر اساس برنامه از پیش تعیین شده، همایش «آموزش مطالعات اجتماعی» در روز ۲۴ خردادماه ۱۴۰۰ با ارایه مقالات برگزیده و با مشارکت جمع زیادی از علاقه‌مندان به صورت مجازی (وبینار) برگزار شد. علیرغم شرایط همه‌گیری بیماری کووید ۱۹، تعداد ۱۹۴ مقاله به دبیرخانه این همایش واصل شد که نشانگر اهمیت این حوزه برای پژوهشگران، استادان و جامعه تعلیم و تربیت کشور است. نکته حائز اهمیت دیگر اینکه اکثر مقالات دریافتی به محتوای کتاب‌ها با نگاه آسیب‌شناختی پرداخته بودند که تمرکز مدیران را به لزوم توجه بیشتر به کیفیت محتوای کتب مطالعات اجتماعی و استفاده از متخصصان مختلف در بازنگری این کتاب‌ها جلب می‌نماید.

شایسته است از زحمات همه عزیزان و نهادهایی که در برگزاری مطلوب این همایش علمی، نقش داشتند قدردانی شود و لازم است به‌طور ویژه از جناب آقای دکتر سیدعلیرضا افشانی استاد جامعه‌شناسی دانشگاه یزد و دبیر علمی همایش، اعضای محترم کمیته علمی، کمیته اجرایی و همین‌طور نویسندگان محترم آثار و شرکت‌کنندگان در همایش تشکر نمایم. امید آن که نتایج این پژوهش مورد استفاده مدیران، برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران این حوزه قرار گیرد و درس مطالعات اجتماعی در آینده بتواند به جایگاه واقعی خود برسد.

منصور دهقان منشادی

استادیار دانشگاه فرهنگیان و رئیس همایش